

Cal Macari

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Pla de Mas Roig
Alçada: 308

Coordenades:

Latitud: 41.644
Longitud: 1.8112
UTM Est (X): 400999
UTM Nord (Y): 4610934

Classificació

Número de fitxa: 08053 - 81
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Modern Popular
Segle: XVI-XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: 001201600DG01A0001WK
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dc., 24/05/2017 - 02:00

Descripció

Masia situada a l'extrem nord de la plana del Mas Roig. És una de les primeres cases de parcers que s'estableixen pel seu compte. Actualment encara fan una petita producció pròpia de vi, però antigament conreuaven les vinyes del Carner. Alguna parcel·la encara conserva el nom de Vinya del Macari. Aquesta

producció motivà que en un moment àlgid tinguessin dues tines (una de ciment i una de cairons) i cinc cups de ciment (tres de 3000 litres i dos de 5000 litres). La tina antiga, de cairons estava a la façana de llevant i la de ciment, adossada a la seva paret septentrional. Ambdues es van fer malbé.

La casa, actualment rehabilitada per dins, és de planta rectangular i consta de planta baixa i pis. La coberta, que s'ha aixecat una mica, és de teules a dues aigües i el carener perpendicular a la façana principal, orientada a migdia; amb una vista excel·lent sobre Montserrat.

Les pallisses, galliners i corts d'abans, s'han rehabilitat per les necessitats actuals. També havia tingut un forn de pa.

Observacions:

Extensa plana cultivada de cereal probablement la més gran del municipi. Té una lleugera inclinació en direcció nord marcada pels torrents del Carner i del Prat que la limiten per l'oest i per l'est respectivament. Al nord s'hi troba la masia del Penedès i al sud cal Macari. El camí que va de Sant Cristòfol a Marganell divideix la plana del Mas Roig per la meitat.

Antigament s'hi havia cultivat l'olivera. Deu el seu nom al desaparegut Mas Roig que sembla que estava situat a la part sud, davant del Carner.

Història

Les minses notícies que tenim d'aquesta casa comencen a la segona meitat del segle XVI i, curiosament, moltes d'elles estaran basades en la col·lecció de testaments conservats pels titulars de les parròquies de Castellbell i el Vilar, que es conserven a l'Arxiu Episcopal de Vic i que arriben a 1825.

Macià Puig, un dels fills de Gaspar Puig, amo del mas Puig del Llor, que havia fet testament el 1556, comprà una peça de terra a Valentí Enrich, propietari del mas Serra, el dia 28 d'octubre de 1569, en un acte realitzat davant Antic Sala, notari de Manresa. El preu d'aquella peça fou de 30 lliures i era una peça de quatre jornals de llaurada de bous, que afrontava per totes bandes amb l'heretat del mas Serra, excepte per la banda de ponent que ho feia amb les terres de Jaume Pujol, pagès de Marganell.

L'esmentat Macià Puig, que morí intestat, havia fet donació de dita peça a la seva filla Joana quan es casà amb Joan Macari, de manera que Joana, el 27 d'agost de 1634, es declarà propietària de la peça de terra, juntament amb el seu fill Magí Macari. En aquella declaració digueren que en aquell indret havien edificat una casa on residien habitualment, i per això pagaven un pollastre de cens.

Joana Puig dictà el seu testament en una data indeterminada a Vicenç Gatillepas, rector de Castellbell, i el seu fill, Magí Macari, es declarava propietari el 25 de novembre de 1666, i sabem que morí sense fer testament. El succeí el seu fill Joan casat amb Maria Palà, i a aquests el fill Jaume Macari, com veurem a continuació. Fill dels difunts Joan i de Maria, el senyor Joan Macari, pagès i "habitant per masover en la casa i castell del senyor baró de Castellbell", fa testament el 29 de juliol de 1691. Nomenà marmessors el seu gendre Francesc Bacilló, pagès de Vacarisses, el seu nét i fillol Joan Carner, i al fadrí Joan Ferran, pagès de Castellbell. Encomanà que el seu cos fos enterrat al cementiri de la parròquia de Sant Vicenç de Castellbell, "en lo vas on està enterrat Valentí Macari, mon fill". En aquest document, el testador reconegué que un altre dels seus fills, Joan Macari, havia abandonat la casa, "lo qual temps ha que sen es anat per lo mon (y no se hont es) contra ma voluntat y dexant me tant desconsolat ab molts treballs y penas mias", i malgrat tot li deixava quinze sous. A la seva filla Teresa, casada amb Jaume Galí, li deixava cinc lliures, igual que a l'altra filla Maria, la qual, un cop restà vídua d'Isidre Carner, s'havia tornat a casar en segones núpcies amb Francesc Bacilló, com hem dit abans, pagès de Vacarisses. El testament fou redactat per Josep Serra, rector de Sant Vicenç de Castellbell, davant de Josep Casajoana i de Josep Enrich, pagesos de Castellbell, que feren de testimonis, tots els quals eren presents en el castell de Castellbell.

Per cloure aquest relat, encara copiarem un darrer testament, ja que el 20 de desembre de 1825 Ramon Viñuales, rector de Castellbell, redactà el testament de la senyora Teresa Grau i Macari. Demanà que fos

enterrada al cementiri de Sant Cristòfol i nomenà hereu el seu fill Josep Grau i Macari. Els testimonis presencials foren Jaume Calsina, mosso de la rectoria, i Miquel Escorsell, bracer de les cases de Sant Cristòfol, del terme de Castellbell.

Bibliografia

SANTAMARIA, Ramon (2016). Tines i barraques de vinya; dins El Brogit. Periòdic informatiu de Castellbell i El Vilar, 412, juny de 2016, pp.13.

<http://toponimsdecastellbell.blogspot.com.es/2016/02/cal-macari.html?q=...>

